

Guia docent

210713 - PC CTE - Projectar la Ciutat. Ciutats i Territoris Emergents

Última modificació: 18/06/2020

Unitat responsable: Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Unitat que imparteix: 740 - UOT - Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori.

Titulació: MÀSTER UNIVERSITARI EN ESTUDIS AVANÇATS EN ARQUITECTURA-BARCELONA (Pla 2015). (Assignatura optativa).
MÀSTER UNIVERSITARI EN ARQUITECTURA (Pla 2015). (Assignatura optativa).

Curs: 2020   **Crèdits ECTS:** 5.0   **Idiomes:** Castellà

PROFESSORAT

Professorat responsable: JOSEP PARCERISA BUNDO - EULÀLIA MARIA GÓMEZ ESCODA

Altres: Segon quadrimestre:
EULÀLIA MARIA GÓMEZ ESCODA - U2
JOSEP PARCERISA BUNDO - U2

METODOLOGIES DOCENTS

Mètode expositiu/Lliçó magistral
Classe expositiva participativa
Seminari/Taller
Treball autònom
Tutoria

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

1. És apte per:
  - analitzar les problemàtiques urbanístiques dels espais urbans i territorials
  - interactuar amb els diferents actors, usuaris, responsables polítics i prenedors de decisions
2. És capaç de:
  - dur a terme una reflexió personal i fonamentada sobre les principals problemàtiques dels diferents camps d'acció de la urbanística
  - integrar en la reflexió sobre les formes d'intervenció física les dimensions sociològiques, econòmiques, tècniques i de gestió de l'urbanisme
3. Aprofundirà sobre coneixements i aptituds referides a desplegar el treball en grups multidisciplinars i multiculturals.

HORES TOTALES DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores grup gran	15,0	12.00
Hores aprenentatge autònom	80,0	64.00
Hores grup petit	30,0	24.00

Dedicació total: 125 h

CONTINGUTS

títol català

Descripció:

Aquesta assignatura pretén, a partir de la selecció i discussió detallada d'un conjunt de plans i estudis ben significatius, oferir una lectura en clau urbanística, i per això projectual, de l'origen i evolució de l'ordenació del territori, així com una valoració de la situació actual en el nostre context i el de les cultures urbanístiques més pròximes. En l'anàlisi d'aquests plans es presta especial atenció a la definició d'objectius, desenvolupament tècnic de les principals propostes i instruments d'aplicació.

Cada participant tria un cas d'estudi, que es pretén sigui el més proper possible (temàtica o metodològicament) al treball de fi de màster que pensa elaborar i el presenta i debat amb tots els participants al llarg del curs.

El programa orientatiu de les sessions és el següent:

Tema I. De les Lleis d'Índies a la Land Ordinance Act. Dues empreses coetànies i hereves de la tradició occidental. Prolegomena de la fonamentació moderna de l'ordenació territorial. Colonització llatinoamericana, impressionant empresa urbanística. El somni d'un ordre, nivells creixents de regularitat. La comesa de les Lleis d'Índies.

La formació de la ciutat nord-americana. L'origen d'una extraordinària regularitat, d'un territori quadriculat. La conquesta de l'Oest i la Land Ordinance Act (1785). La construcció de les grans infraestructures.

Tema II. L'actualitat del Regional Planning de Rubió i Tudurí. Un territori estructurat. La necessitat de conèixer. Estadística i geografia; fluxos i preservació. Els grans principis: equilibri territorial, desenvolupament endogen, esperit fisiocràtic, raó d'estat vs. demanda. Pragmatisme i flexibilitat en l'aplicació.

Tema III. Orígens de l'ordenació territorial moderna a Gran Bretanya. Antecedents: les referències externes i les noves metodologies. Chester: una primera mirada sobre la lectura territorial. Dublín: noves estratègies de desenvolupament regional. El Pla de Doncaster. Sheffield Civic Survey: una nova metodologia.

Tema IV. El Pla Regional de l'Estat de Nova York de 1926. Els poblats model i la intervenció directa del govern federal. Clarence Stein i la lectura regional. Les ciutats del New Deal. La Regional Planning Association of America (RPAA). El Appalachian Trail o el precedent del reequilibri. El New York Regional Pla.

Tema V. La Tennessee Valley Authority (TVA). La situació americana després de la guerra. Els orígens de la TVA. La gestió de la TVA. Àmbit, preexistències i objectius. La intervenció: electrificació, navegació i els nuclis residencials.

Tema VI De la Randstad al projecte de ciutat. Projectistes i "planologist". Els grans referents urbanístics. Un repàs de les polítiques urbanístiques en la Randstad. Els estudis previs. Developing Scheme for the Western Parts (1958). 1a Directriu (1960). Lelystad com a exemple. 2a Directriu (1966). 3a Directriu (1977). Almere com a exemple. 4a Directriu (1988) i 4a Directriu extraordinària (1990). El Pla Estructural d'Amsterdam (1996). Tensions en el Green Heart.

Tema VII El Greater London Pla de 1944. Objectius i contingut. El creixement perifèric de Londres. La distribució de la població i la descentralització. La indústria i les comunicacions. L'ús agrícola, les àrees d'esbarjo i els espais públics. La planificació de les comunitats i els estudis detallats. Les tres generacions de New Towns.

Tema VIIIa Un enfocament morfològic de l'ordenació territorial. La forma del territori com a criteri d'ordenació. Les implicacions territorials de les activitats econòmiques. El suport estructural de l'ordenació. Models territorials i directrius. El Pla Insular d'Ordenació de Tenerife.

Tema VIIIb L'ordenació territorial del turisme: Un nou model de projecte turístic sobre la base del paisatge. Assentaments turístics existents (organització, tipologies, dotacions ...). Models de referència. Dos tòpics: La qüestió del sostre i els comptes amb el territori i la competència per terra o la carta de la diversitat.

Tema IXa L'ordenació territorial. Els nous paradigmes. Un balanç d'algunes propostes recents. Nous reptes disciplinaris. De la zonificació tradicional a l'ordenació per capes. Del blue print a la definició d'escenaris i estratègies. Estructura física i narrativa. El Pla Director Urbanístic del Bages.

Tema IXb 'Grans polígons residencials o noves ciutats? Un projecte de ciutat-territori. Elements i mètodes en un projecte territorial. El Pla territorial de Cap Blanc-Buzanada.

Tema X Ian McHarg: Design with nature. Els antecedents i les primeres intervencions. L'àrea metropolitana de Filadèlfia o la selecció dels espais lliures. El Pla for the Valleys o l'aplicació dels principis de planificació ecològica. Staten Island i la formalització dels plans d'idoneïtat. La conca del riu Potomac: el primer estudi de planejament ecològic.

Objectius específics:

Aquesta assignatura vol fonamentar una teoria de la intervenció basada en les aportacions disciplinàries dels principals textos, plans i projectistes.

Reconèixer, en l'aparició i consolidació dels instruments de prefiguració de l'arquitectura en diferents ciutats i períodes històrics, molts dels continguts i preocupacions dels actuals reglaments, així com aprofundir en l'anàlisi de les diferents opcions que assumeixen avui en dia aquests instruments en la lectura i intervenció en la ciutat, a l'objecte de capacitar en la seva aplicació a partir del seu coneixement més detallat.

L'assignatura combina l'anàlisi de les principals referències i el procés derivat de construcció de les grans ciutats.

L'assignatura està igualment pensada per oferir bases metodològiques d'anàlisi i presentació i per formar en definitiva en el camp de la investigació.

Dedicació: 125h

Grup gran/Teoria: 15h

Grup petit/Laboratori: 30h

Aprenentatge autònom: 80h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Avaluació continuada (%) Avaluació final (%)

SE05 i SE06 50 50

SE08 50 50

L'avaluació és continua. El 50% es basarà en la presentació a classe i l'altre 50% en l'entrega d'un treball escrit (un exercici d'investigació sobre un tema escollit).

Avaluació continuada telemàtica

En les situacions de docència online, l'avaluació continuada es produirà de manera sincrònica i asincrònica, pels mitjans que estableixi la Universitat i el Centre, amb un registre periòdic de l'activitat acadèmica mitjançant entregues, fòrums, qüestionaris o qualsevol altre mitjà que faciliti la plataforma Atenea, o les eines alternatives que siguin proporcionades al professorat. En les situacions en les quals aquesta docència telemàtica es produeixi amb la docència presencial ja iniciada, o per qüestions d'ordre extraacadèmic, les alteracions de les ponderacions o sistemes de control regular de la docència seran comunicats detalladament a tots els estudiants a la Atenea de cada assignatura.

Avaluació final telemàtica

Si l'avaluació continuada telemàtica no és positiva, es podrà realitzar una segona avaluació que consistirà en una prova final de caràcter global en format telemàtic que s'estableixi d'acord amb el criteri del professorat responsable i els mitjans i eines TIC que proporcioni la Universitat o el Centre.

Les mesures d'adaptació a la docència no presencial s'implementaran atenent als criteris de seguretat TIC i protecció de dades personals per tal de garantir el compliment de la legislació en matèria de Protecció de Dades Personals (RGPD i LOPDGDD)

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Samona, G. L'Urbanística e l'avvenire della città negli stati europei. 2ª ed. Bari: Editori Laterza, 1971.
- Sica, P. Historia del urbanismo. 2ª ed. Madrid: Instituto de Estudios de Administración Local, 1981. ISBN 8470882619.
- Storia dell'urbanistica: l'Europa del secondo dopoguerra. Bari: Laterza, 1988. ISBN 8842032840.

Complementària:

- Des Cars, J.; Pinon, P. Paris-Haussmann: le Pari d'Haussmann. 4ª ed. Paris: Ed. du Pavillon de l'Arsenal: Picard, 1998. ISBN 2907513516.
- Algemeen uitbreidingsplan van Amsterdam. Amsterdam: S.n., 1934.
- Piccinato, G. La costruzione dell'urbanistica. Germania 1871-1914. Roma: Officina Edizioni, 1974.
- Inicis de la urbanística municipal de Barcelona: mostra dels fons municipals de plans i projectes d'urbanisme 1750-1930. Barcelona: Ajuntament de Barcelona: Corporació Metropolitana, 1985. ISBN 8476090293.
- Cerdà, I. Teoría de la construcción de las ciudades : Cerdà i Barcelona; [Teoría de la viabilidad urbana: Cerdà y Madrid]. Madrid; Barcelona: Ministerio para las Administraciones Públicas; Ajuntament de Barcelona, 1991. ISBN 8470885839.